

JOUKKOLIIKENTEEN KALUSTON LAATUTUTKIMUS KEVÄÄLLÄ 2020

Esittelijä
Valmistelijä

Toimitusjohtaja Suvi Rihtniemi
Osastonjohtaja Sini Puntanen, 040 501 3362, ryhmäpäällikkö Marko Vihervuori, (09) 4766 4382, liikennetutkija Erika Rintamäenpää p. 040 681 3025

HSL tutkii joukkoliikenteen kaluston laatua havainnointitutkimuksella. Poikkeamapisteitä kertyy, kun laadussa havaitaan poikkeama. Tulosten esitysmuoto on bussi-/vaunu-/junayksikkökohtainen poikkeamapisteiden keskiarvo. Mitä vähemmän poikkeamapisteitä on, sitä parempi on kaluston laatu. Eri liikennemuotojen tulokset eivät ole keskenään vertailukelpoisia johtuen kalusto-ominaisuuksista ja tutkittavien laatutekijöiden määrästä. Kevään tutkimuskaudella kaikkien kulkumuotojen paitsi raitiovaunun tulos parani verrattuna edelliseen syksyn 2019 tutkimuskauteen.

Bussiliikenteen tulos oli ennätyshyvä

Bussiliikenteen poikkeamapisteet olivat kevään tutkimuskaudella ennätysmatalat ja bussikaluston laatu oli siten paras mitä se on ollut kertaakaan kaluston laatututkimuksen aikana. Koko bussikaluston poikkeamapisteiden keskiarvo oli 19 pistettä, kun syksyllä 2019 pisteitä oli 34. Busseista löytyi keväällä eniten korin ulkopintojen, ikkunoiden sekä istuimien siisteyden ja kunnan puutteita. Poikkeamapisteet laskivat lähes kaikkien tutkittavien laatutekijöiden kohdalla. Bussiliikennöitsijöiden väliset erot kaventuivat kevään tutkimuskaudella. Kaikkien tutkimukseen osallistuneiden liikennöitsijöiden keskimääräiset poikkeamapisteet laskivat verrattuna edelliseen tutkimuskauteen. Enimmillään poikkeamapisteiden keskiarvo laski 35 pistettä yhden liikennöitsijän kohdalla.

Raitiotiekaluston tulos heikkeni hieman

Raitioliikenteen tulos oli viime syksyn tutkimuskaudella ennätyshyvä, ja heikkeni hieman kevään 2020 tutkimuskaudella. Tulos oli kuitenkin edelleen varsin hyvä. Raitioliikenteen poikkeamapisteiden keskiarvo oli 11 pistettä, kun viime syksynä pisteiden keskiarvo oli 4. Puutteita löytyi edelliseen syksyn tutkimuskauteen verrattuna enemmän etenkin istuimien kunnan ja ikkunoiden sekä lattioiden ja portaiden siisteyden ja kunnan kohdalla. Ero nivelraitiovaunujen ja Articien poikkeamapisteissä kasvoi hieman. Nivelraitiovaunun keskimääräiset poikkeamapisteet olivat kevään kaudella 18 pistettä ja Articin 7 pistettä.

Metro- ja junakaluston kunto parani hieman verrattuna viime syksyyn

Metroliikenteen tulos parani verrattuna syksyn 2019 tutkimuskauteen. Metrojunan keskimääräiset pisteet olivat 31 poikkeamapistettä kevään tutkimuskaudella, kun viime syksyn tutkimuskaudella pisteitä oli 49. Metrossa havaittiin samanlaisia poikkeamia kuin aiemminkin tutkimuskausilla - eniten ikkunoiden ja ikkunanpielien sekä seinien ja tukitankojen puutteita. Ikkunoiden poikkeamia havaittiin kuitenkin selvästi vähemmän kuin aiemmin, ja sen sijaan latioilta havaittiin enemmän puutteita. Erot kolmen eri vaunusarjan (M100, M200, M300) välillä pysyivät melko pieninä – M100-junien pisteet olivat korkeimmat (38) ja M300-junien matalimmat (25).

Lähijunaliikenteessä tutkitaan Sm5-kalustoa, jota on kahta sarjaa. Kevään 2020 tutkimuskaudella molempien junasarjojen kaluston laatu parani hieman, ja ero kahden junasarjan välillä kaventui. Lähijunien keskimääräiset poikkeamapisteet olivat kevään tutkimuskaudella 62 pistettä, kun viime syksynä pisteitä oli

70. Lähijunista löytyi selvästi eniten istuimien siisteyteen liittyviä puutteita. Istuimien siisteyden poikkeamat painottuvat erityisesti vanhempaan Sm5-sarjan kalustoon. Lisäksi junista havaittiin WC:n ja pöytien ja roskakorien siisteyden puutteita sekä lattioiden töherryksiä tai sotkuisuutta.

Taustatietoa tutkimuksesta

Kevään 2020 tulokset sisältävät 4 192 bussin, vaunun ja junayksikön havainnot. Havainnoista 74 % tehtiin bussiliikenteessä, 8 % raitioliikenteessä, 12 % metroluonteisessa ja 6 % lähijunaliikenteessä. Kevään tutkimuskausi ulottui tammikuun puolivälistä toukokuun puoliväliin asti, ja se toteutettiin normaalisti loppuun saakka koronavirusepidemiasta huolimatta.

Kun poikkeamapisteiden keskiarvoa tarkastelee kulkumuodoittain ajanjaksona ennen koronaepidemian puhkeamista ja epidemian aikana, ovat tulokset kahdensuuntaisia. Raitiovaunun ja junan tulos heikentyi selvästi epidemian puhkeamisen jälkeen, kun taas bussin ja metron tulos hieman parantui koronan aikana. Junista löytyi loppukeväästä enemmän siisteyteen liittyviä puutteita esimerkiksi istuimien ja wc-tilojen kohdalla. Raitiovaunuista löytyi koronan aikana enemmän ikkunoiden, lattioiden ja istuimien kunnan poikkeamia. Luultavasti kulkuneuvojen oltua loppukeväästä tavallista tyhjempiä, on tämältyyppisten puutteiden ja vikojen havainnointi ollut myös aiempaa helpompaa.

Tutkimuksen tuloksia hyödynnetään liikennöitsijöille maksettavien laatubonusten ja heiltä perittävien laatusanktioiden määrittelyssä, sekä kaluston laadun kehittämisessä. Kaluston laadunvalvonnan tavoitteena on parantaa matkustajan kokemaa laatua. Kaluston laatusanktioita aloitettiin vuonna 2012, ja sen jälkeen myös asiakkaiden tyytyväisyys joukkoliikenteen kaluston laatuun on parantunut selvästi kaikkien kulkumuotojen kohdalla. Esimerkiksi keväällä 2012 bussin siisteyteen oli tyytyväisiä 66 % vastaajista, kun taas keväällä 2020 tyytyväisiä oli 82 % vastaajista.

Ehdotus (SR)

Hallitus päättää merkitä asian tiedoksi.